

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 226/2013-42

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. júla 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Marianny Mochnáčovej prerokoval sťažnosť S. V., M., zastúpeného advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D/49/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D/49/2008 p o r u š i l základné právo S. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D/49/2008 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. S. V. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré j e Okresný súd Nové Mesto nad Váhom p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. S. V. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 492,87 € (slovom štyristodevät'desiatdva eur a osemdesiatšedem centov), ktorú j e Okresný súd Nové Mesto nad Váhom p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. R. C. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 226/2013-10 zo 17. apríla 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť S. V. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D/49/2008.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidí s'ťažovateľ v tomto opísanom skutkovom stave:

„Som účastníkom dedičského konania po poručiteľovi, mojom nebohom otcovi V. V., zomrelom... Predmetné dedičské konanie prebieha od 16. 10. 2001 a bolo vedené na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 8 D/969/01. V dôsledku reorganizácie súdov a zrušenia Okresného súdu Nové mesto nad Váhom, sa predmetná vec viedla na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. NM-8 D/969/01. Po obnovení Okresného súdu Nové mesto nad Váhom bola vec dňa 19. 12. 2007 opätovne pridelená tomuto súdu a je evidovaná pod sp. zn. 9 D/49/2008. Spomínané pozostalostné nie je doposiaľ definitívne ukončené...

V priebehu uvedeného konania boli vo veci prevedené najmä tieto úkony:

- dňa 26. 2. 2004 súdny komisár požiadal o vyhotovenie znaleckého posudku za účelom zistenia ceny nehnuteľnosti, ktorá tvorí predmet dedičstva*
- dňa 7. 12. 2004 notár uskutočnil pojednávanie, na ktorom došlo k uzavretiu dedičskej dohody*
- dňa 2. 11. 2005 OS Trenčín odmietol schváliť právny úkon, ktorý v mene mňa, v tom čase za maloletého, urobila zákonná zástupkyňa M. P. a dňa 7. 2. 2005 neschválil právny úkon urobený v mene mal. K. T. jej zákonnou zástupkyňou*
- dňa 12. 1. 2009 uskutočnil notár ďalšie pojednávanie*
- dňa 9. 2. 2010 vydal notár na pojednávaní osvedčenie o dedičstve*
- dňa 23. 2. 2010 som podal pre nesprávnosti tohto osvedčenia žiadosť o pokračovanie v konaní*
- dňa 30. 3. 2010 uskutočnil notár pojednávanie*
- dňa 8. 6. 2010 pojednávanie uskutočnené súdnym komisárom na ktorom došlo k uzavretiu dedičskej dohody*
- dňa 30. 7. 2010 Okresný súd Nové mesto nad Váhom svojim uznesením schválil dohodu o vyporiadaní dedičstva uzatvorenú dňa 8. 6. 2010*
- dňa 6. 6. 2011 podal proti hore uvedenému právoplatnému uzneseniu OS, ktorým bola schválená dohoda o vyporiadaní dedičstva Generálny prokurátor SR mimoriadne dovolanie*
- dňa 8. 8. 2012 Najvyšší súd SR zrušil právoplatné uznesenie OS Nové mesto nad Váhom a vec mu vrátil na ďalšie konanie*

- dňa 16. 10. 2012 bol spis postúpený súdnemu komisárovi, ktorý vytýčil termín pojednávania na 28. 1. 2012

- dňa 30. 1. 2013 Okresný súd Nové mesto nad Váhom svojim uznesením zamietol námietky účastníčky K. T., ktorými sa dožadovala vylúčenia súdneho komisára

Vzhľadom na hore uvedené nie je stále pozostalostné konanie v predmetnej veci ukončené.“

Sťažovateľ je toho právneho názoru, že postupom súdov došlo k porušeniu jeho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... ako i jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Nové mesto nad Váhom... v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D/49/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Nové mesto nad Váhom v konaní vedenom pod sp. zn. 9 D/49/2008 sa prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi... sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume... 3 500,- € je mu povinný poukázať Okresný súd Nové mesto nad Váhom... a to dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Nové mesto nad Váhom je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy jeho právneho zastúpenia ... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd listom sp. zn. Spr/357/2013 zo 7. mája 2013. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu procesných úkonov v predmetnej veci a ďalej uviedla, že „... konanie o vyporiadanie dedičstva trvá už viac ako 11 rokov. Dĺžku tohto konania ovplyvnilo niekoľko okolností, prevážne vyplývajúcich zo správania sa samotných účastníkov...

Dĺžku konania ovplyvnila aj skutočnosť, že po skončení dedičského konania vydaním osvedčenia o vyporiadani dedičstva na základe dohody dedičov, požiadal jeden z dedičov o pokračovanie v konaní, ako aj skutočnosť, že po právoplatnom rozhodnutí o vyporiadani

dedičstva podal generálny prokurátor mimoriadne dovolanie, v dôsledku čoho bol spis predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Po zrušení veci koná súd plynulo a bez prieťahov...

Na základe uvedeného navrhujem sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú zamietnuť.“

K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa listom z 23. mája 2013, v ktorom uviedol: „... *I keď je pravdou, že neúspešným doručovaním súdnych písomností jednotlivým účastníkom konania sa konanie môže predĺžiť, nemožno však z tohto dôvodu vylúčiť existenciu prieťahov v konaní zo strany súdu, nakoľko súd má využitím všetkých svojich zákonných možností zabezpečiť efektívny priebeh konania. Týmto argumentom však nemožno ospravedlniť skutočnosť, že dedičské konanie nie je stále právoplatne ukončené po vyše 11-tich rokoch...*

Tvrdím, že ani vyššie uvedenými skutočnosťami nie je možné ospravedlniť neprimeranú dĺžku dedičského konania. Žiadosťou jedného z dedičov o pokračovanie v konaní tento využil svoje zákonné právo, pričom v právnom štáte nemôže byť využitie práva posudzované na škodu toho, kto svoje právo využil. Pokiaľ ide o mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora a následné zrušenie rozhodnutia a vrátenia veci na ďalšie konanie, tak túto skutočnosť spôsobil sám súd, keď vo svojom rozhodnutí pochybil...“

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

6. Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 9 D/49/2008 zistil tento priebeh a stav konania:

Sťažovateľ je v procesnom postavení účastníka dedičského konania, ktoré začalo 16. októbra 2001 vydaním uznesenia okresným súdom č. k. 8 D 969/01-2, po poručiťovi V. V., v ktorom okrem sťažovateľa sú dedičmi synovia poručiťova J. V., I. V. a K. T.. Okresným súdom bola na prerokovanie dedičstva poverená notárka Mgr. E. H. ako súdna komisárka, Notársky úrad v M. (ďalej len „súdna komisárka“).

Následne okresný súd vo veci vykonal tieto procesné úkony:

- 14. novembra 2001 súdna komisárka spísala zápisnicu o predbežnom vyšetrení dedičstva po poručiťovi V. V.,
- 14. novembra 2001 súdna komisárka listom sp. zn. D 969/01, Dnot 276/01 požiadala S., a. s., M., o oznámenie výšky zostatku na sporožírovom účte poručiťova,
- 16. novembra 2001 bola súdnej komisárke doručená odpoveď S., a. s., M.,
- 24. júla 2002 bol okresnému súdu doručený list Z., a. s., B., o prihlásení pohľadávky do dedičského konania,
- 21. októbra 2003 súdna komisárka požiadala Okresný súd Senica o zaslanie právoplatného trestného rozsudku odsúdenej Ľ. V., rod. M.,
- 6. novembra 2003 Okresný súd Senica vrátil žiadosť súdnej komisárke, keďže v posledných rokoch sa nevedelo trestné konanie týkajúce sa Ľ. V. (nesprávne označenie priezviska, pozn.).
- 11. novembra 2003 súdna komisárka požiadala advokátku JUDr. B. I. o zaslanie právoplatného trestného rozsudku odsúdenej Ľ. V., rod. M.,
- 19. novembra 2003 O. S. prihlásilo svoje pohľadávky do dedičského konania,
- 9. decembra 2003 advokátka JUDr. B. I. doručila požadované trestné rozsudky,
- 26. februára 2004 súdna komisárka požiadala znalca Ing. J. L. o vyhotovenie znaleckého posudku na byt č. 2 v obytnom dome súp. č. 408 v M.,
- 27. februára 2004 bol súdnej komisárke doručený požadovaný znalecký posudok,
- 27. februára 2004 súdna komisárka požiadala S. v S. o oznámenie zostatkovej hodnoty členského podielu po poručiťovi,

- 3. marca 2004 bolo súdnej komisárke doručené oznámenie o zostatkovej hodnote členského podielu po poručiteľovi,

- 23. marca 2004 súdna komisárka spísala úradný záznam s dedičom J. V. vo výkone trestu

- 11. júna 2004 bolo súdnej komisárke doručené oznámenie z Ú., že J. V. má predpokladaný koniec výkonu trestu 30. decembra 2004,

- 25. októbra 2004 súdna komisárka požiadala okresný súd o ustanovenie opatrovníka mal. dedičovi (sťažovateľovi), ktorý je umiestnený v zariadení pestúnskej starostlivosti K.,

- 25. októbra 2004 súdna komisárka požiadala O. S. o oznámenie výšky pohľadávky, ktorú uplatňuje v dedičskej veci,

- 29. októbra 2004 bola súdnej komisárke doručená odpoveď O. S.,

- 3. novembra 2004 okresný súd uznesením ustanovil pre mal. dediča (sťažovateľa) opatrovníka Ú. N., detašované pracovisko M. – jej pracovníčku M. P.,

- 7. decembra 2004 súdna komisárka spísala zápisnicu z prerokovania dedičstva po poručiteľovi, dedičia (aj mal. K. T., zastúpená matkou V. T.) uzatvorili dohodu o vyporiadaní dedičstva, ktorá podlieha schváleniu okresného súdu,

- 9. decembra 2004 súdna komisárka zaslala spis okresnému súdu pre účely schválenia právneho úkonu,

V dôsledku reorganizácie okresných súdov bola vec od 1. januára 2005 postúpená Okresnému súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd 2“),

- 7. februára 2005 okresný súd 2 rozsudkom č. k. NM-7P 557/04-12 neschválil právny úkon zákonnej zástupkyne matky V. T. urobený za mal. K. T.,

- 2. novembra 2005 okresný súd 2 rozsudkom č. k. NM-7P 556/04-37 neschválil právny úkon urobený za mal. S. V. (sťažovateľa) opatrovníčkou M. P., pracovníčkou Ú. N.,

- 27. novembra 2006 súdna komisárka oznámila dedičom zrušenie termínu prerokovania dedičstva 30. novembra 2006 z dôvodu, že dedič J. V. je nezvestný,

- od 1. januára 2008 v dôsledku reorganizácie okresných súdov bola predmetná vec postúpená na okresný súd, ktorý ju zaevidoval pod sp. zn. 9 D/49/2008,

- 4. decembra 2008 súdna komisárka nariadila termín prerokovania dedičstva na 12. január 2009, pošta vrátila zásielku adresovanú J. V. z dôvodu, že adresát je neznámy,

- 9. februára 2010 súdna komisárka vydala osvedčenie o dedičstve sp. zn. 9 D 49/2008-91, Dnot 276/01, ktoré podpísal aj sťažovateľ,
- 24. februára 2010 sťažovateľ doručil súdnej komisárke žiadosť o pokračovanie v konaní o dedičstve,
 - 30. marca 2010 súdna komisárka uskutočnila pojednávanie vo veci, pojednávanie bolo odročené pre účely vypočutia dedičky K. T., ktorá na pojednávaní nebola prítomná,
 - 14. apríla 2010 súdna komisárka uskutočnila pojednávanie vo veci, pojednávanie bolo odročené na 29. apríl 2010 pre účely zisťovania dlhu poručiteľa,
 - 14. apríla 2010 súdna komisárka požiadala O. S. o špecifikáciu uplatnenej pohľadávky v dedičskom konaní,
 - 5. mája 2010 bola súdnej komisárke doručená odpoveď O. S.,
 - 26. mája 2010 súdna komisárka uskutočnila pojednávanie vo veci (termín pojednávania nebol oznámený sťažovateľovi, pozn.), pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely predvolania sťažovateľa,
 - 8. júna 2010 súdna komisárka uskutočnila pojednávanie vo veci, dedičia uzatvorili dohodu o vyporiadaní dedičstva,
 - 18. júna 2010 bol okresnému súdu doručený spis s návrhom na schválenie dohody o vyporiadaní dedičstva,
 - 30. júla 2010 okresný súd uznesením vyporiadal dedičstvo,
 - 15. apríla 2011 Okresná prokuratúra N. požiadala okresný súd o zapožičanie spisu sp. zn. 9 D 49/2008,
 - 9. júna 2011 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal na Najvyššom súde Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) mimoriadne dovolanie proti uzneseniu okresného súdu z 30. júla 2010,
 - 8. augusta 2012 najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 M Cdo 12/2011 zrušil uznesenie okresného súdu z 30. júla 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, okresný súd prevzal spis 3. októbra 2012.
 - 28. decembra 2012 bola okresnému súdu doručená námietka zaujatosti voči súdnej komisárke,
 - 26. januára 2013 sa k námietke zaujatosti vyjadrila súdna komisárka,

- 29. januára 2013 okresný súd uznesením rozhodol, že notárka Mgr. E. H. nie je vylúčená z úkonov súdneho komisára v predmetnej dedičskej veci,
- 28. februára 2013 okresný súd zisťoval adresu pobytu dediča J. V.,
- 8. marca 2013 bol spísaný úradný záznam, v ktorom je uvedené, že J. V. býva na adrese N.

III.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

8. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (II. ÚS 21/01, IV. ÚS 221/04, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitnosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05, I. ÚS 98/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

11. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je konanie týkajúce sa prejednávania a vyporiadania dedičstva, ktoré sa začalo 16. októbra 2001 a dosiaľ nebolo na súde prvého stupňa právoplatne skončené.

12. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd v posudzovanej veci zobral do úvahy skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú na rozhodnutie (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné). Na základe týchto hľadísk konanie o prerokovanie dedičstva nehodnotil ako právne a skutkovo zložitú, aj keď na určité predĺženie dedičského konania mala vplyv okolnosť, že dvaja z dedičov boli maloletí a dedičia menili adresy pobytu.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom. Procesné návrhy sťažovateľa neboli dôvodom doterajšej dĺžky súdneho konania (pozri chronologický priebeh konania v časti II odôvodnenia).

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné priet'ahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov. Ústavný súd prihliadol tiež na to, že predmetná vec bola okresným súdom posudzovaná aj pred 1. januárom 2008 (pozri bod 6).

15. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v danej veci, ten vo veci vykonával úkony, vydával rozhodnutia, ale nekonal plynulo, efektívne a sústredene už od počiatku. Celé konanie je preto poznačené priet'ahmi. Je pravdou, že okresný súd uznesením z 30. júla 2010 schválil dohodu o vyporiadaní dedičstva, avšak toto rozhodnutie na podnet generálneho prokurátora najvyšší súd zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Z toho dôvodu aj obdobie od 15. apríla 2011 do 3. októbra 2012, keď bol spis vrátený okresnému súdu, je potrebné v konečnom dôsledku pričítať na ujmu okresného súdu, pretože rozhodnutie okresného súdu bolo najvyšším súdom zrušené pre jeho pochybenia. Príkladmo možno uviesť, že okresný súd bol absolútne nečinný napr. v období od 1. januára 2008 do 4. decembra 2008 (keď bolo nariadené pojednávanie vo veci) a tiež od 5. decembra 2008 do 9. februára 2010 (keď bolo vydané osvedčenie o dedičstve); uvedená celková doba predstavuje absolútnu nečinnosť okresného súdu v trvaní 2 rokov a 2 mesiacov.

16. Okresný súd nesie zodpovednosť za prietahy, aj keď prerokovaním dedičstva poveril notára podľa § 175za OSP, pretože nekontroloval povereného notára a nevyužil možnosť odňať mu vec, ktorú mu dáva § 175zb ods. 1 OSP, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobil zbytočné prietahy v súdnom konaní. Okresný súd mal možnosť poveriť úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce. Navyše, odňatie veci poverenému notárovi, ktorý spôsobil prietahy v konaní, nie je súdnym rozhodnutím. Aj súdny komisár konal nesústredene a efektívne, čím spôsobil prietahy v konaní, ak nesprávne vyhodnotil predložené doklady.

17. Konanie prebieha ďalej bez toho, aby bolo na okresnom súde skončené vydaním konečného rozhodnutia. Napokon aj predsedníčka okresného súdu priamo uznala prietahy v odpovedi sťažovateľovi na jeho sťažnosť v súdnom konaní v liste sp. zn. Spr 2046/2012 zo 7. januára 2013 (list tvorí prílohu sťažnosti), v ktorom uviedla: „... *Došlo k prietahom v konaní, pretože nie je možné, aby 11 rokov po smrti poručiteľa nebolo vyporiadané dedičstvo po ňom.*“

18. Aj vzhľadom na uvedené (pozri body 6, 11 až 17) ústavný súd z hľadiska prietahov v konaní hodnotil postup okresného súdu ako celok. Napriek tomu, že okresný súd ojedinele vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, uskutočnil pojednávanie a doručoval písomnosti, v posudzovanej veci konal nekoncentrovane a neefektívne a so značnými prietahmi vo svojej činnosti. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejedanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

19. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súde podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

20. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 500 € ako náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že činnosť okresného súdu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán. Svoju žiadosť odôvodnil ďalej tým, že „... *Môj otec sa stal obeťou násilného trestného činu, s čím som sa doteraz úplne nevyrovnal. I vzhľadom na to je dĺžka pozostalostného konania po ňom pre mňa veľkou psychickou záťažou, keďže nie som schopný túto svoju kapitolu života uzavrieť.*“.

21. Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na neprimeranú dĺžku konania pred okresným súdom, na jej predmet a význam pre účastníkov konania) ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa ako aj na predmet konania považuje za primerané vo výške ním požadovanej, teda v sume 3 500 €. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že posudzované dedičské konanie k času rozhodovania ústavného súdu trvá takmer 12 rokov a jeho dĺžka – bez konečného súdneho rozhodnutia – je nepochybne spôsobilá sama osebe citeľne zasiahnuť do sťažovateľovom označených práv a spôsobiť mu ujmu.

22. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

23. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľovi, ktorý bol vo veci namietaných porušení svojich práv úspešný, vznikli trovy konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania 12. decembra 2012, spísanie a podanie sťažnosti z 20. februára 2013 a vyjadrenie z 23. mája 2013. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2012 patrí advokátovi odmena z výpočtového základu 763 €, t. j. 127,16 €, a režijný paušál 7,63 € (127,16 € + 7,63 €), teda spolu = 134,79 €. Za jeden právny úkon (celkovo dva) vykonaný v roku 2013 patrí advokátovi odmena z výpočtového základu 781 €, t. j. 130,16 €, a režijný paušál 7,81 € (130,16 € + 7,81 €), teda spolu = 137,97 €. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 410,73 € plus 20 % DPH (advokát je platcom dane z pridanej hodnoty), teda celkovo predstavuje sumu 492,87 €. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP). Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

24. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2013